

HET HOF VAN BEROEP TE GENT VAN 6 DECEMBER 2012

- 1 K. B.V.B.A.,
met maatschappelijke zetel te 9100 SINT-NIKLAAS, (...),
ingeschreven met KBO-nummer (...),
eerste appellante,
2. R. Simun, zaakvoerder,
wonende te 2900 SCHOTEN, (...),
tweede appellant,

beiden hebbende als raadsman mr. D. S. Jan, advocaat te 2070 ZWIJNDRECHT, (...)

tegen:

1. CENTRUM VOOR GELIJKHEID VAN KANSEN EN VOOR
RACISMEBESTRIJDING,
met zetel te 1000 BRUSSEL, Koningsstraat 130,

eerste geïntimeerde,
2. D. L. Ludwina, wonende te 9100 SINT-NIKLAAS, (...),

tweede geïntimeerde,

beiden hebbende als raadsman mr. F. Mireille, advocaat te 9300 AALST, (...)

wijst het hof het volgend arrest:

Bij verzoekschrift neergelegd ter griffie van dit hof op 29 januari 2010 hebben B.V.B.A. K. en S. R. tijdig en op regelmatige wijze hoger beroep ingesteld tegen de beschikking van 4 november 2009, op tegenspraak gewezen door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde.

De partijen werden gehoord in openbare terechtzitting en de neergelegde conclusies en stukken werden ingezien.

bizonderste gegevens

1. B.V.B.A. K. (eerste appellante), waarvan Simun R. (tweede appellant) zaakvoerder is, baat het restaurant 'D.' uit aan het (...) te Sint-Niklaas. Ludwina D. L. (tweede geïntimeerde) lijdt aan een motorische handicap en wordt bijgestaan door een assistentiehond. Zij beklagt er zich over dat haar tot twee maal toe (op 24 oktober 2006 en 20 mei 2008) de toegang tot het restaurant werd ontzegd, omdat honden er niet zijn toegelaten.

Samen met het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (eerste geïntimeerde) is Ludwina D. L. van mening dat er sprake is van indirecte discriminatie in de zin van de antidiscriminatiewet van 10 mei 2007.

Op 4 december 2008 leggen zij in toepassing van artikel 20, § 1 van deze wet een verzoekschrift neer, waarin zij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde verzoeken:

- het bestaan vast te stellen van een discriminerende daad, namelijk het weigeren van de toegang tot een restaurant aan een persoon met een assistentiehond;
- de staking van deze discriminerende handeling te bevelen;
- te bevelen dat deze beslissing conform artikel 20, § 3 van de antidiscriminatiewet gedurende één maand dient aangeplakt te worden, zowel binnen als buiten het restaurant van appellanten;
- de bekendmaking ervan te bevelen in de kranten Het Laatste Nieuws, Het Nieuwsblad en de Streekkrant Waasland;
- appellanten conform artikel 19 van de wet te veroordelen tot een dwangsom van € 1.000,00 per overtreding van het stakingsbevel; appellanten conform artikel 20, § 2 van de wet in solidum te veroordelen tot een schadevergoeding van €1.300,00, zoals voorzien in artikel 18 van de wet.

2. De eerste rechter is van oordeel dat de weigering om Ludwina D. L. met haar hond in het restaurant toe te laten een daad van directe discriminatie is, die niet gerechtvaardigd wordt door de door appellanten voorgehouden hygiënische redenen.

De vordering van geïntimeerden wordt als volgt gegrond bevonden:

- de weigering om op 10 mei 2008 Ludwina D. L. met haar geleidehond toe te laten in restaurant 'D.' was discriminatoir ten overstaan van Ludwina D. L.,
- deze handeling dient te worden gestaakt, onder verbeurte van een dwangsom van € 250,00 per overtreding, met een maximum van €25.000,00;
- appellanten worden in solidum veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding van € 1.300,00 aan Ludwina D. L.;
- het vonnis dient op kosten van appellanten "in een door (geïntimeerden) te bepalen datum van editie van de Streekkrant van het Waasland" eenmalig bekend gemaakt te worden.

3. Met het door hen ingesteld hoger beroep beogen appellanten de afwijzing van de tegen hen gestelde vorderingen.

Zij halen daartoe aan dat:

- de weigering om Ludwina D. L. en haar hond binnen te laten op 24 oktober 2006 niet kan worden betoogd door de antidiscriminatiewet van 10 mei 2007;
  - de weigering op 20 mei 2008 geen uitstaans had met de aanwezigheid van geleidehonden, maar ingegeven was door de vaststelling dat de betrokken personen niet wensten te komen eten, maar er enkel op uit waren herrie te schoppen;
  - er geen sprake kan zijn van directe of indirecte discriminatie, aangezien Ludwina D. L. persoonlijk nooit de toegang tot het restaurant werd ontzegd en zij niet op een 'bijzondere' wijze werd benadeeld;
  - er objectieve en wettelijke redenen zijn om honden te weigeren in een (klein) restaurant, waar etenswaren bereid worden en vlees uitgestald ligt naast de grill;
  - Simun R. nooit persoonlijk discriminerende handelingen kan hebben gesteld, aangezien hij steeds is opgetreden als orgaan van B.V.B.A. K..
4. Geïntimeerden besluiten tot de afwijzing van het hoger beroep en de volledige bevestiging van het bestreden vonnis.

beoordeling

1. De eerste rechter heeft enkel de feiten van 20 mei 2008 weerhouden als een inbreuk op het discriminatieverbod en als grond voor de sancties uitgesproken bij toepassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van diverse vormen van discriminatie. Dit belet evenwel niet dat bij de beoordeling van hetgeen zich op deze datum heeft voorgedaan, ook rekening gehouden wordt met het eerste incident van 24 oktober 2006.

Appellanten laten in het restaurant 'D.' geen honden toe. Toen Ludwina D. L. en haar vriendin zich op 24 oktober 2006 hebben aangeboden, beiden vergezeld van een assistentiehond, werd hen de toegang geweigerd. Volgens appellanten werd wel voorgesteld de honden naar de auto te brengen en werd aangeboden de beide dames te begeleiden en, waar nodig, in het restaurant bij te staan. Van een botte weigering om Ludwina D. L. en haar vriendin binnen te laten is geen sprake. Er is geen reden om te twifelen aan de objectiviteit van de getuigenverklaring van Geert Creemers, die dit heeft bevestigd.

Appellanten verwijzen naar dit eerste incident om voor te houden dat toen Ludwina D. L. met haar geleidehond op 20 mei 2008 opnieuw het restaurant wilde betreden, zij niet de intentie had om er te komen eten, maar het enkel haar bedoeling was om herrie te schoppen. Om die reden zou de weigering om haar toen binnen te laten niets te maken hebben met de aanwezigheid van een geleidehond.

Dit standpunt kan niet worden bijgetreden. Het feit dat Ludwina D. L. gezorgd had voor de aanwezigheid van een gerechtsdeurwaarder houdt geenszins in dat zij enkel van plan was herrie te maken. In het licht van hetgeen was gebeurd in 2006 heeft zij zich een bewijs willen verschaffen van de weigering haar met haar hond in het

restaurant toe te laten, voor het geval appellanten in hun eerdere houding zouden volharden.

Dienvolgens moet wel degelijk worden vastgesteld dat appellanten haar op 20 mei 2008 de toegang tot het restaurant hebben geweigerd omwille van de aanwezigheid van de hond, en moet worden nagegaan of zulks een discriminatie is in de zin van de wet.

2. Krachtens artikel 4.7° van de antidiscriminatiewet is er sprake van directe discriminatie wanneer een direct onderscheid wordt gemaakt op grond van een beschermd criterium, zoals onder meer een handicap of een fysieke of genetische eigenschap.

Dit was hier niet het geval. Ludwina D. L. werd de toegang niet geweigerd omwille van haar motorische handicap.

Artikel 4.8° van de wet definieert een 'indirect onderscheid' als volgt:

"de situatie die zich voordoet wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze personen gekenmerkt door een bepaald beschermd criterium, in vergelijking met andere personen bijzonder kan benadelen".

De toegang weigeren aan een persoon met een handicap omwille van de aanwezigheid van een assistentiehond is een vorm van indirecte discriminatie in de zin van artikel 4,9° van de wet.

Appellanten houden ten onrechte voor dat er slechts sprake kan zijn van indirecte discriminatie ten aanzien van Ludwina D. L. indien zij door de indirecte discriminatie niet op een redelijke wijze op restaurant zou kunnen gaan. Het betreft een persoon met een motorische beperking, die zich met het oog op haar comfort, zekerheid en veiligheid laat begeleiden door een assistentiehond. Het komt appellanten niet toe te oordelen of zij ook zonder begeleiding van haar hond op een 'redelijke wijze' op restaurant kan gaan en te beslissen dat de door hen aangeboden hulp en bijstand de aanwezigheid van de geleidehond overbodig maken. Haar in het restaurant niet laten assisteren door haar assistentiehond is een vorm van bijzondere benadeling.

Schikkingen om assistentiehonden toe te laten kaderen in de redelijke aanpassingen, met name de passende maatregelen die in een concrete situatie en naargelang de behoefte worden getroffen om een persoon met een handicap in staat te stellen toegang te hebben tot, deel te nemen aan en vooruit te komen in de aangelegenheden waarop de wet van toepassing is (artikel 4.12°).

3. Volgens appellanten is er geen 'bijzondere benadeling' in de zin van artikel 4.8° van de antidiscriminatiewet, gelet op de concrete situatie, gekenmerkt door:

- het weigeren van een geleidehond in het restaurant;
- dat zich kenmerkt door een zeer klein oppervlak;
- met een grill centraal in de gelagzaal;
- waar vlees onbewaakt wordt uitgestald;
- en waar vlees in de gelagzaal zelf wordt bereid op de grill.

Deze situatie is evenwel geen beletsel voor de redelijke aanpassing, die er in bestaat om, in het geval van een gehandicapt persoon met een geleidehond, een uitzondering te maken op het principiële verbod van honden in het restaurant. Een dergelijke maatregel is eenvoudig heeft geen enkele financiële impact.

De door appellanten voorgelegde foto's tonen een weliswaar kleine gelagzaal, hetgeen echter geenszins belet dat een hond in het restaurant kan komen zonder problemen voor de aanwezige personen. Door de speciale training (geïntimeerden leggen desbetreffend een attest voor) zijn geleidehonden zeer rustig en gaan zij onder tafel liggen, zonder een hinder te zijn. Om dezelfde reden is het ook zonder belang dat in het restaurant vlees is uitgesteld.

4. Appellanten kunnen evenmin worden gevolgd waar zij verder voorhouden dat het onderscheid wordt opgelegd krachtens de wet

Het koninklijk besluit van 22 december 2005 betreffende levensmiddelenhygiëne maakt uitdrukkelijk een uitzondering op het principiële verbod om huisdieren toe te laten op plaatsen waar levensmiddelen worden bewerkt, gehanteerd op opgeslagen, voor 'honden noodzakelijk voor de begeleiding van personen met een handicap' (hoofdstuk VI, artikel 1).

Dit besluit belet appellanten dan ook niet een geleidehond in het restaurant toe te laten. De weigering daartoe is discriminatoir ten aanzien van Ludwina D. L..

5. De bestreden beschikking dient te worden bevestigd waar het discriminatoir karakter van de weigering om Ludwina D. L. met haar geleidehond in het restaurant toe te laten wordt vastgesteld en bevel wordt gegeven om deze handeling te staken onder verbeurte van een dwangsom van 250,00 per overtreding, met een maximum van € 25.000,00, alsmede wat betreft de in artikel 18, § 1 en § 2.1^o voorziene forfaitaire schadevergoeding.

Naar het oordeel van het hof is er evenwel geen aanleiding om de bekendmaking van het vonnis te bevelen, aangezien niet aangetoond is dat deze maatregel van openbaarmaking er kan toe bijdragen dat de gewraakte daad of de uitwerking ervan zou ophouden. Daartoe volstaan de dreiging van de dwangsom en de toegekende schadevergoeding.

6. De omstandigheid dat Simun R. optrad als orgaan van de B.V.B.A. K. belet niet dat hij ook persoonlijk kan worden aangesproken wegens inbreuken op de antidiscriminatiewet.

7. Het bestreden vonnis dient te worden bevestigd waar het de kosten ten laste heeft gelegd van appellanten.

Gelet op de zeer beperkte gegrondheid van het hoger beroep, dient het rolrecht voor drie vierden te worden ten laste gelegd van appellanten en voor één vierde ten laste van geïntimeerden.

Aangezien de fout in hoofde van appellanten weerhouden blijft, moeten zij worden beschouwd als de principiële in het ongelijk gestelde partij. Omdat evenwel de beide

partijen omtrent enig geschilpunt in het ongelijk zijn gesteld, dient het bedrag van de aan geïntimeerden toekomende rechtsplegingsvergoeding te worden verminderd tot € 990,00, overeenkomstig artikel 1017, alinea 4 van het gerechtelijk wetboek.

OP DIE GRONDEN,

HET HOF,

recht doende op tegenspraak,

gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Verklaart het hoger beroep toelaatbaar en in de hierna volgende mate gegrond.

Bevestigt het bestreden vonnis, behoudens waar het zegt dat het vonnis op kosten van appellanten in een door geïntimeerden te bepalen datum van editie van de Streekkrant van het Waasland eenmalig zal bekend gemaakt worden.

Doet het op dit punt teniet en opnieuw wijzende :

Wijst dit deel van de vordering af als ongegrond.

Veroordeelt geïntimeerden in één vierde van het rolrecht (186,00 euro) en veroordeelt appellanten tot de betaling aan geïntimeerden van de rechtsplegingsvergoeding ten bedrage van 990,00 €.

Aldus gewezen door de Eerste Kamer van het hof van beroep te Gent, zetelende in burgerlijke zaken, samengesteld uit :

D. F., kamervoorzitter,

B. W., raadsheer,

G. D. R., plaatsvervangend raadsheer,

en uitgesproken door de voorzitter van de kamer in openbare terechtzetting op zes december tweeduizend en twaalf, bijgestaan door D. V. D., griffier

Voor eensluidend afschrift afgeleverd ingevolge art. 20§4 Ger.W.dd. 10/05/2007 Antidiscriminatiewet aan:

- K. B.V.B.A.

- R. Simun

- CENTRUM VOOR GELIJKHEID VAN KANSEN EN VOOR RACISMEBESTRIJDING

- D. L. Ludwina